

Okoljevarstvena zavest Ljubljančanov

Dr. Aleš Smrekar, dr. Brigita Jamnik

Okoljevarstvene kampanje, katerih namen je opozarjati na pomen zdravega življenjskega okolja in zbuditi okoljevarstveno občutljivost, so del našega vsakdana. Prav zato je zanimivo spremljati, kako tovrstne aktivnosti med prebivalci določenega okolja odmevajo in kakšen vpliv imajo na njihovo razmišljanje o okoljskih temah. Glede na številčnost okoljevarstvenih aktivnosti bi lahko pričakovali, da imajo akcije velik vpliv in da postajamo opazno bolj okoljevarstveno občutljivi. Ali je tovrsten vpliv res zaznaven in ali se prebivalci Ljubljane res vedemo drugače kot pred leti? V okviru projekta INCOME smo z anketiranjem ugotavljali, kako Ljubljančani razmišljajo o okoljevarstvenih problemih, predvsem tistih, povezanih z viri pitne vode in pitno vodo, in ali so se pripravljene morebiti tudi čemu odreči, če bi s tem lahko vplivali na stanje v okolju.

Načelno smo ZA varovanje okolja

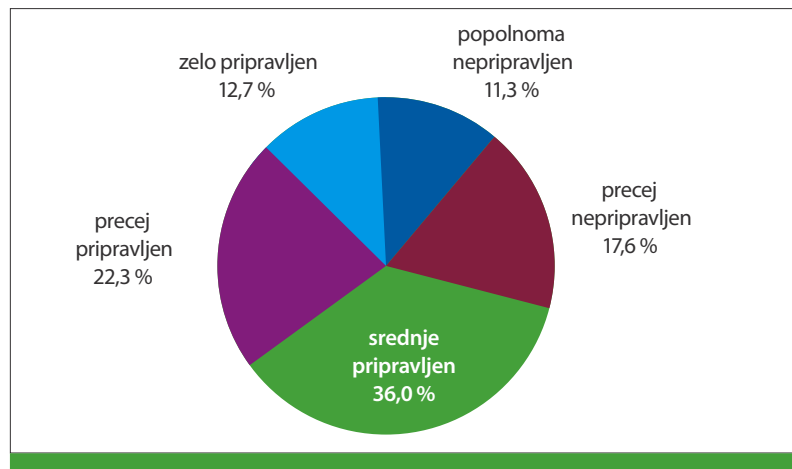
Anketiranje smo opravili leta 2010 na vzorcu 408 oseb na območju Ljubljane. Ljudje načelno podpirajo varovanje okolja brez zadržkov. Anketirance smo najprej povprašali o njihovem strinjanju s trditvijo: »Nobenega smisla ni, da po svojih najboljših močeh skrbiš za okolje, če tega ne počnejo tudi drugi.« Namenoma smo podali trditev, ki kar kliče po odgovoru, ki je v družbi zaželen. Kljub temu se je samo nekaj več od polovice anketirancev (52,6 %)

Ali bi bili pripravljene za varovanje okolja prispevati z višjimi cenami izdelkov?

Poskušali smo tudi ugotoviti, kakšna je pripravljenost prebivalcev Ljubljane, da bi aktivno sodelovali pri varovanju okolja z višjimi finančnimi prispevki, vključenimi v cene različnih izdelkov. Plačevanje višjih cen z namenom varovanja okolja bi bilo po mnenju anketirancev slabo sprejeto. Varovati okolje z lastno finančno udeležbo je »kar precej pripravljenih« in »zelo pripravljenih« samo še malo več kot četrtina anketirancev (26,0 %). Za primerjavo s tem deležem pa je delež tistih, ki se »trudijo« za bolj kakovostno pitno vodo, višji (35,0 %). Torej je voda v zavesti ljudi večja dobrina kot pa okolje kot celota.

Ali bi bili pripravljene prispevati Fundaciji za zdravo pitno vodo?

V družbi je splošno sprejeto dejstvo, da je za okolju prijazno gospodarjenje treba zagotoviti zadostna finančna sredstva. Razlike so le v predstavah, kdo naj bi jih zagotovil. Zanimalo nas je, ali je posameznik resnično pripravljen prispevati za zdravo življenjsko okolje iz lastnega žepa. Anketirancem smo predstavili izmišljeno Fundacijo za zdravo pitno vodo, ki želi izboljšati kakovost podzemne vode kot vir pitne vode v Ljubljani. Vprašanja v zvezi s Fundacijo so bila tako prepričljivo in realno sestavljena, da anketiranci niso podvomili o resničnosti tega sklada. Zanimalo nas je, ali so anketiranci

Pripravljenost anketirancev za plačevanje precej višje cene različnih artiklov, da bi zavarovali podzemno vodo kot vir pitne vode (N = 408).

Foto: Bojan Erhartič

Nismo še dovolj okoljevarstveno občutljivi.

pripravljene za razreševanje te problematike plačevati 0,50 € na mesec. Za to sta se odločili natanko dve tretjini (66,6 %) vprašanih. Nadalje smo anketirance povprašali, ali so pripravljene plačevati Fundaciji tudi višje mesečne prispevke kot le simboličnih 0,50 € na gospodinjstvo, to je po 1 €, 1,50 €, 2 €, 2,50 € pa vse do 5 €. Malo manj kot tretjina anketirancev (31,1 %) se je že predhodno opredelila, da ni pripravljena plačevati niti 0,50 €, nadaljnja četrtina (25,0 %) je menila, da je 0,50 € mesečnega prispevka povsem dovolj. Prelomnico kaže prehod med 2,00 € in 2,50 € in več bi bilo pripravljenih plačevati 12,5 % vprašanih.

Ali na naše ravnanje vpliva izobrazba?

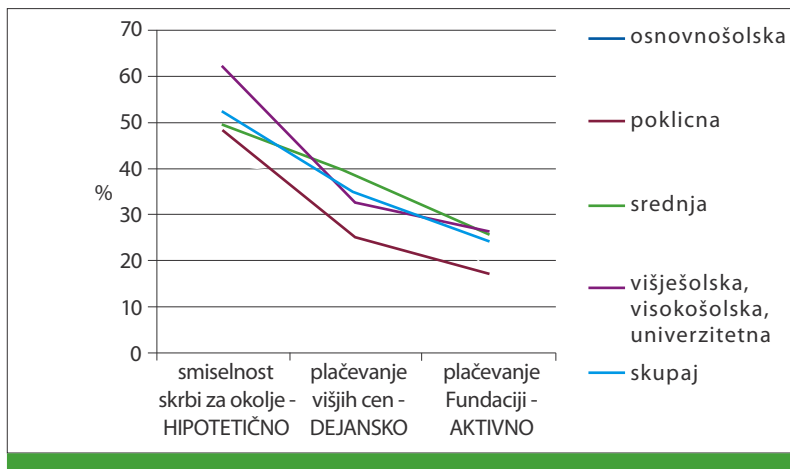
Z anketo smo poiskali tudi odgovor na vprašanje, ali obstajajo razlike v okoljevarstvenem razmišljanju po izobrazbenih skupinah.

Izkazalo se je, da se poklicno izobražena populacija najmanj zaveda pomembnosti varovanja vodnega vira. Deloma si to lahko razlagamo s pomanjkanjem okoljskih vsebin v učnih programih. Osnovnošolsko in manj izobraženi anketiranci prav tako niso pokazali velikega navdušenja nad varovanjem okolja. Srednješolsko izobražena populacija pa se že povsem drugače odziva na tovrstne probleme, še za precejšnjo stopnjo okolju prijaznejši pa so univerzitetno izobraženi posamezniki.

Prijazen poziv k razmisleku

Rezultati strokovne javnosti ne presenečajo in so primerljivi s tistimi izpred nekaj let. Ljudje se namreč ne spreminjamo čez noč, ampak je za spremembo družbene zavesti potreben čas. Med prebivalci Ljubljane želimo tudi zbuditi pozornost s predstavitvijo rezultatov ankete: Ljubljančanke in Ljubljančani, zbudite se, ne hodite pasivno mimo. Rezultati ankete so naše ogledalo. Za okolje, v katerem živimo, nosimo soodgovornost.

Več o rezultatih raziskave lahko najdete na spletnem mestu: www.life-income.si v meniju »Strokovna gradiva«. Vabljeni k ogledu.

Gibanje deležev odgovorov na vprašanja o smiselnosti skrbi za okolje, plačevanju višjih cen in plačevanju Fundaciji za zdravo pitno vodo po izobrazbenih skupinah (N = 408).